

ТРУДОВА МІГРАЦІЯ

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ

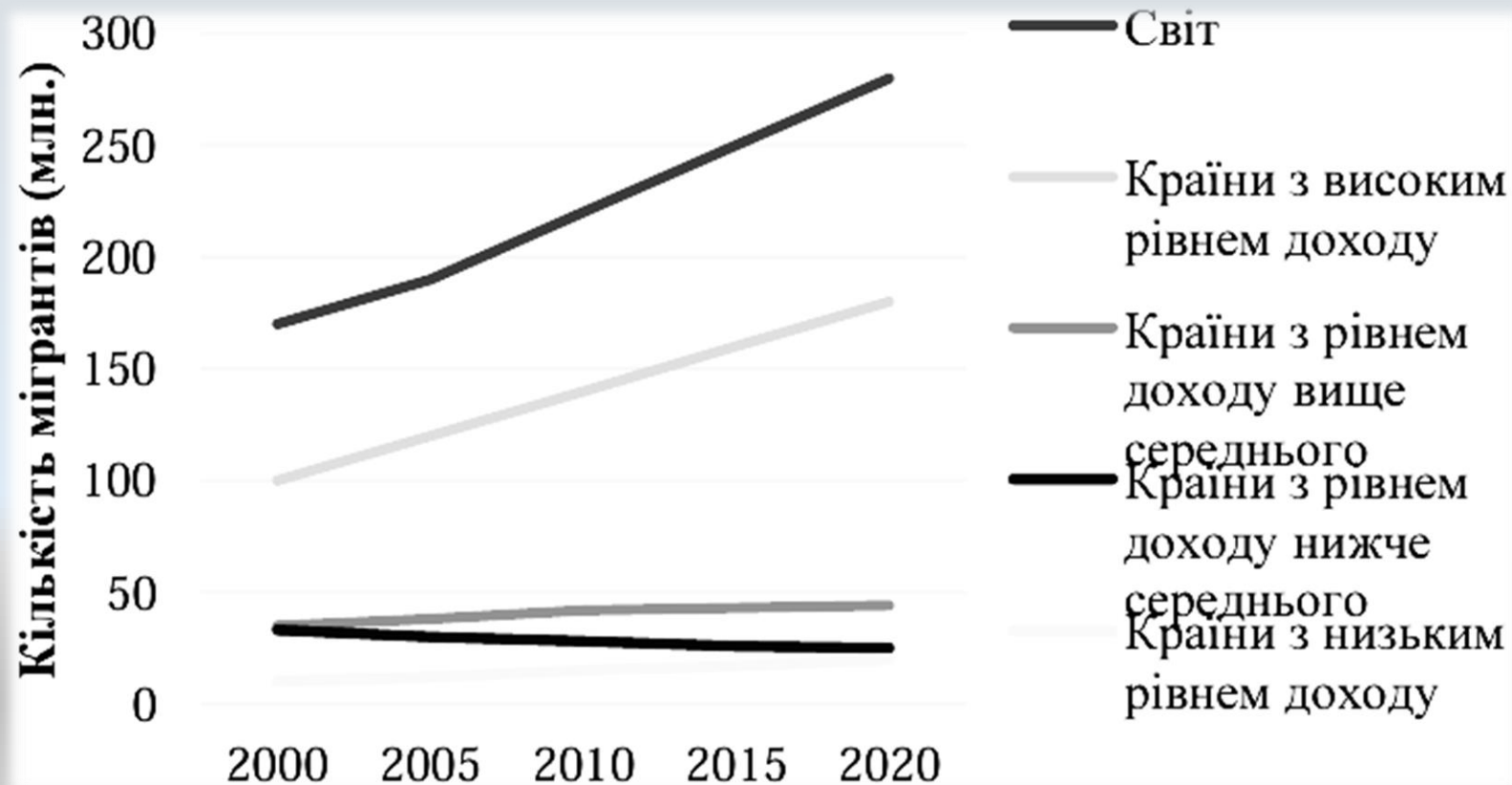
- **Трудова міграція** – переміщення працездатної особи з метою працевлаштування на певний термін.
- **Працездатність людини** – здатність до трудової діяльності, яка залежить від стану здоров'я людини.

Відповідно до Закону України «Про зовнішню трудову міграцію», **трудова міграція** – це переміщення громадян України, пов'язане з перетинанням державного кордону, з метою здійснення оплачуваної діяльності в державі перебування.

- **Заробітчанство** – тенденція до територіального переміщення працездатних осіб з метою працевлаштування на певний термін та заробітків.
- **Праця за кордоном** – оплачувана трудова діяльність трудящого-мігранта за кордоном, заради якої він виїжджає за межі країни, громадянином якої є та в якій постійно проживає.
- **Трудовий мігрант** – особа, яка на тимчасовий термін виїжджає займатися, займається (або займалася) оплачуваною діяльністю до іноземної країни.

Кількість міжнародних мігрантів за групою доходів Світового банку в місці призначення, 2000–2020 рр.

ЕКОНОМІЧНІ ПРИЧИНИ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ

- нерівномірний економічний розвиток країн світового господарства;
- рівень економічного розвитку держави;
- рівень соціального розвитку;
- рівень зайнятості населення (безробіття);
- рівень доходів населення

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ПРИЧИНИ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ

- соціально-політичний розвиток окремих регіонів;
- політична нестабільність;
- військові перевороти;
- політичні перевороти

РЕЛІГІЙНО-ЕТИЧНІ ПРИЧИНИ:

- повернення емігрантів на етнічну батьківщину;
- міграція релігійних сект із країн в країну.

ПРИРОДНІ ПРИЧИНИ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ:

- стихійні лиха (паводки, землетруси і т.д.)

13 ЗАГАЛЬНИХ ПРИНЦИПІВ СПРАВЕДЛИВОГО НАЙМУ

- ❖ 1. Прийом на роботу має відбуватися таким чином, щоб поважати, захищати та виконувати міжнародно визнані права людини.
- ❖ 2. Наймання повинно відповідати встановленим потребам ринку праці, а не служити засобом для витіснення чи скорочення існуючої робочої сили, зниження стандартів праці, заробітної плати чи умов праці чи іншим чином підриву гідної роботи.
- ❖ 3. Відповідне законодавство та політика щодо працевлаштування та найму повинні застосовуватися до всіх працівників.
- ❖ 4. При підборі на роботу слід враховувати політику та практику, які сприяють ефективності, прозорості та захисту працівників у процесі, наприклад, взаємне визнання навичок та кваліфікації.
- ❖ 5. Регулювання діяльності з працевлаштування та підбору персоналу має бути чітким, прозорим та ефективним.
- ❖ 6. При прийомі на роботу з закордону слід дотримуватися відповідних національних законів, правил, трудових договорів і відповідних колективних договорів країн походження, транзиту та призначення.
- ❖ 7. Ніякі збори за найм або пов'язані з ними витрати не повинні стягуватися з працівників або шукачів роботи або іншим чином нести їх.
- ❖ 8. Умови найму працівника повинні бути визначені належним, перевіреним і легко зрозумілим способом, і бажано за допомогою письмових контрактів відповідно до національних законів, правил, трудових договорів і відповідних колективних угод.
- ❖ 9. Угоди працівників щодо умов найму та працевлаштування мають бути добровільними та вільними від обману чи примусу.
- ❖ 10. Працівники повинні мати доступ до безкоштовної, вичерпної та точної інформації щодо їхніх прав та умов найму та працевлаштування.
- ❖ 11. Слід поважати свободу працівників пересуватися всередині країни або залишати її. Документи, що посвідчують особу та контракти працівників, не повинні бути конфісковані, знищені або збережені.
- ❖ 12. Працівники повинні мати можливість припинити свою роботу і, у випадку трудових мігрантів, повернутися до своєї країни.
- ❖ 13. Працівники, незалежно від їхньої присутності чи правового статусу в державі, повинні мати доступ до безкоштовних або доступних за ціною скарг та інших механізмів вирішення спорів у випадках імовірного зловживання їхніми правами в процесі наймання.

**ВПЛИВ ВОЄННИХ ДІЙ (ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ
БІЖЕНЦІВ)**

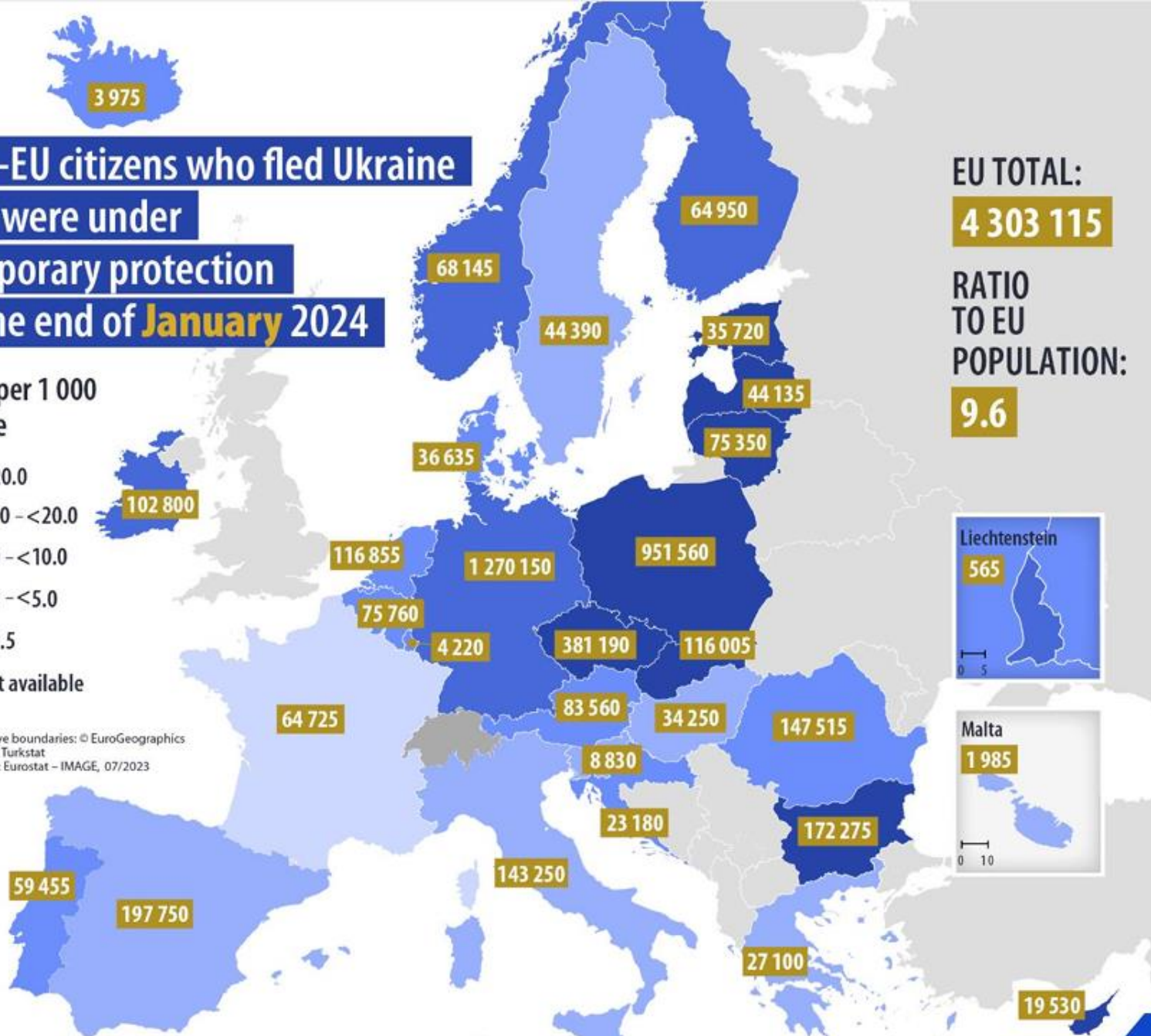

**Non-EU citizens who fled Ukraine
and were under
temporary protection
at the end of **January** 2024**

Ratio per 1 000
people

- ≥20.0
- 10.0 - <20.0
- 5.0 - <10.0
- 2.5 - <5.0
- <2.5
- Not available

Administrative boundaries: © EuroGeographics
© UN-FAO © Turkstat
Cartography: Eurostat - IMAGE, 07/2023

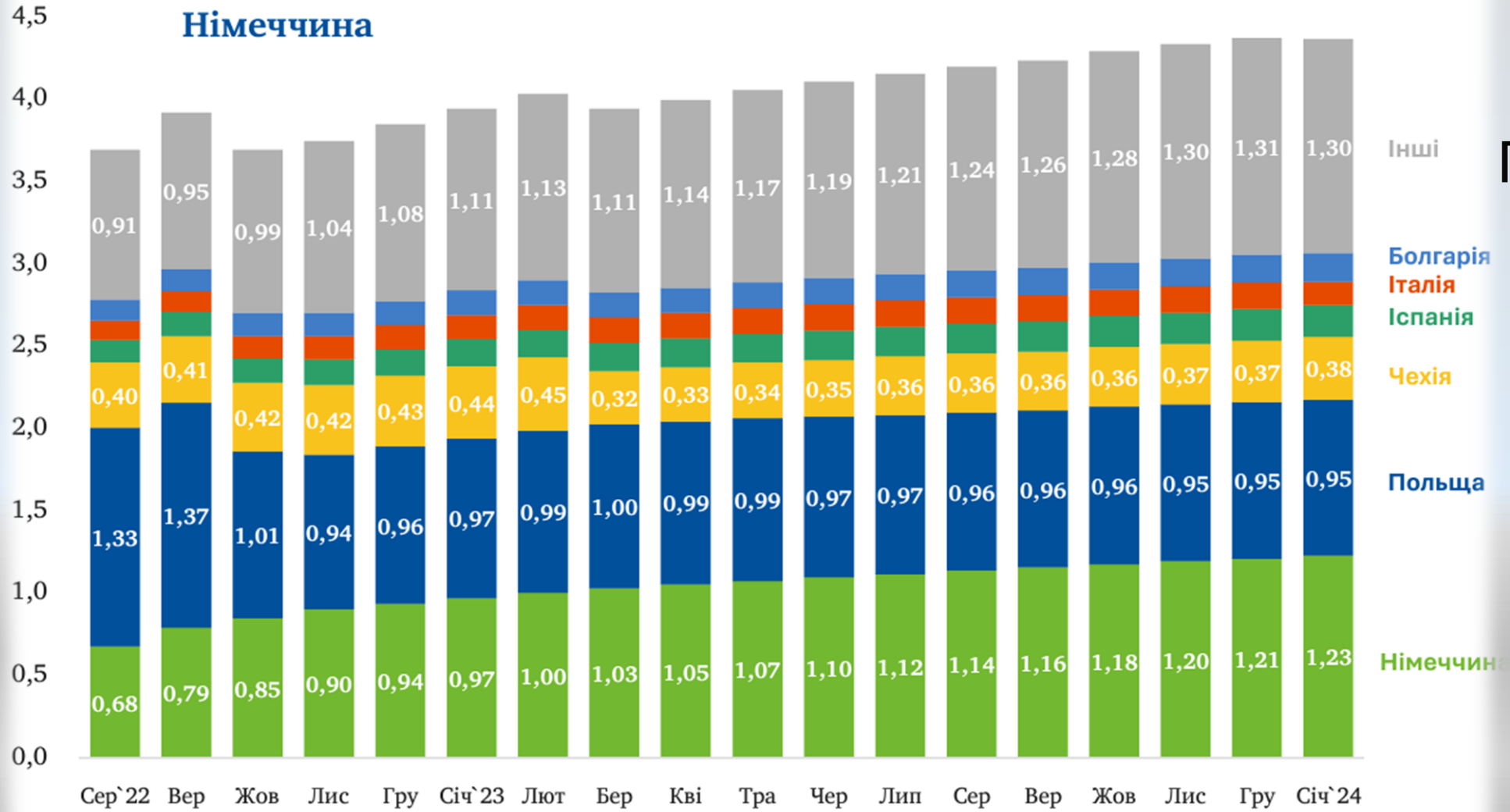
EU TOTAL:
4 303 115

RATIO
TO EU
POPULATION:
9.6

ГЕОГРАФІЧНИЙ РОЗПОДІЛ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ

млн осіб

Країна з найбільшою кількістю українських біженців у Європі — Німеччина

ЗМІНА ГЕОГРАФІЧНОГО РОЗПОДІЛУ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ У КРАЇНАХ ЄС, МЛН. ОСІБ

Джерело: Європейська служба статистики¹⁰

ПОРІВНЯННЯ КІЛЬКОСТІ БІЖЕНЦІВ З ДВОМА ПОПЕРЕДНІМИ ХВИЛЯМИ ОПИТУВАННЯ

Таблиця 1. Порівняння кількості біженців за 2022 рік з попередніми двома хвилями

	Стара оцінка за 2022 рік	Нова оцінка за 2022 рік
Виїхали в напрямку Європи	3,3 млн	3,1 млн
Виїхали в Європу через Росію/Білорусь	0,5-1,4 млн/0,5-1,6 млн*	230 тис
Виїхали і залишились в Росії/Білорусі	1,5 млн/1,3 млн*	1,3 млн
Загалом	5,3 млн - 6,2 млн	4,6 млн

Джерело: дані УВКБ ООН та власні розрахунки ЦЕС. Різні оцінки для кількості українців у Росії використовувались у першій та другій версії записки про біженців. Це пов'язано зі зміною даних на сайті ООН.

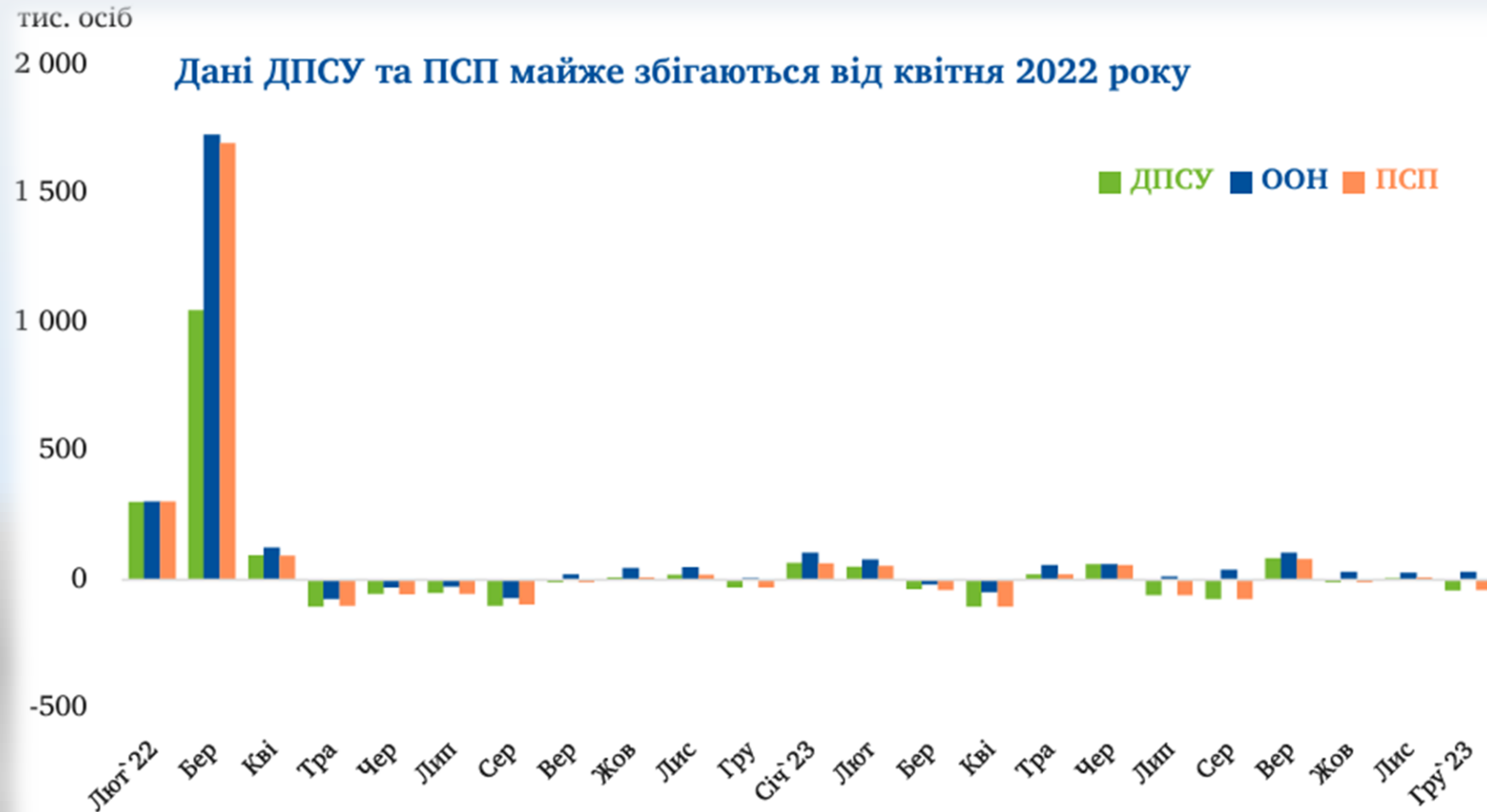
ПОРІВНЯННЯ КІЛЬКОСТІ БІЖЕНЦІВ З ДВОМА ПОПЕРЕДНІМИ ХВИЛЯМИ ОПИТУВАННЯ

Таблиця 2. Порівняння сальдо перетинів кордону України з країнами-сусідами на основі даних ООН, ДПСУ та прикордонних служб країн-сусідів за січень-грудень 2023 року, тис. осіб

	ДПСУ	ООН	Прикордонна служба країни
Польща	- 31 тис. осіб	+ 485 тис. осіб	- 29 тис. осіб
Словаччина	- 64 тис. осіб	+ 7 тис. осіб	- 61 тис. осіб
Угорщина	+ 26 тис. осіб	дані відсутні	- 12 тис. осіб
Румунія	+ 139 тис. осіб	+ 93 тис. осіб	дані за період відсутні
Молдова	+ 61 тис. осіб	- 121 тис. осіб	дані відсутні

Примітка: «+» означає, що з України виїхало більше людей, ніж в'їхало, а «-» — навпаки, що більше людей в'їхало до України

Порівняння сальдо перетинів на кордоні України з Польщею на основі даних ООН, ДПСУ та ПСП (Прикордонна служба Польщі), тис. осіб

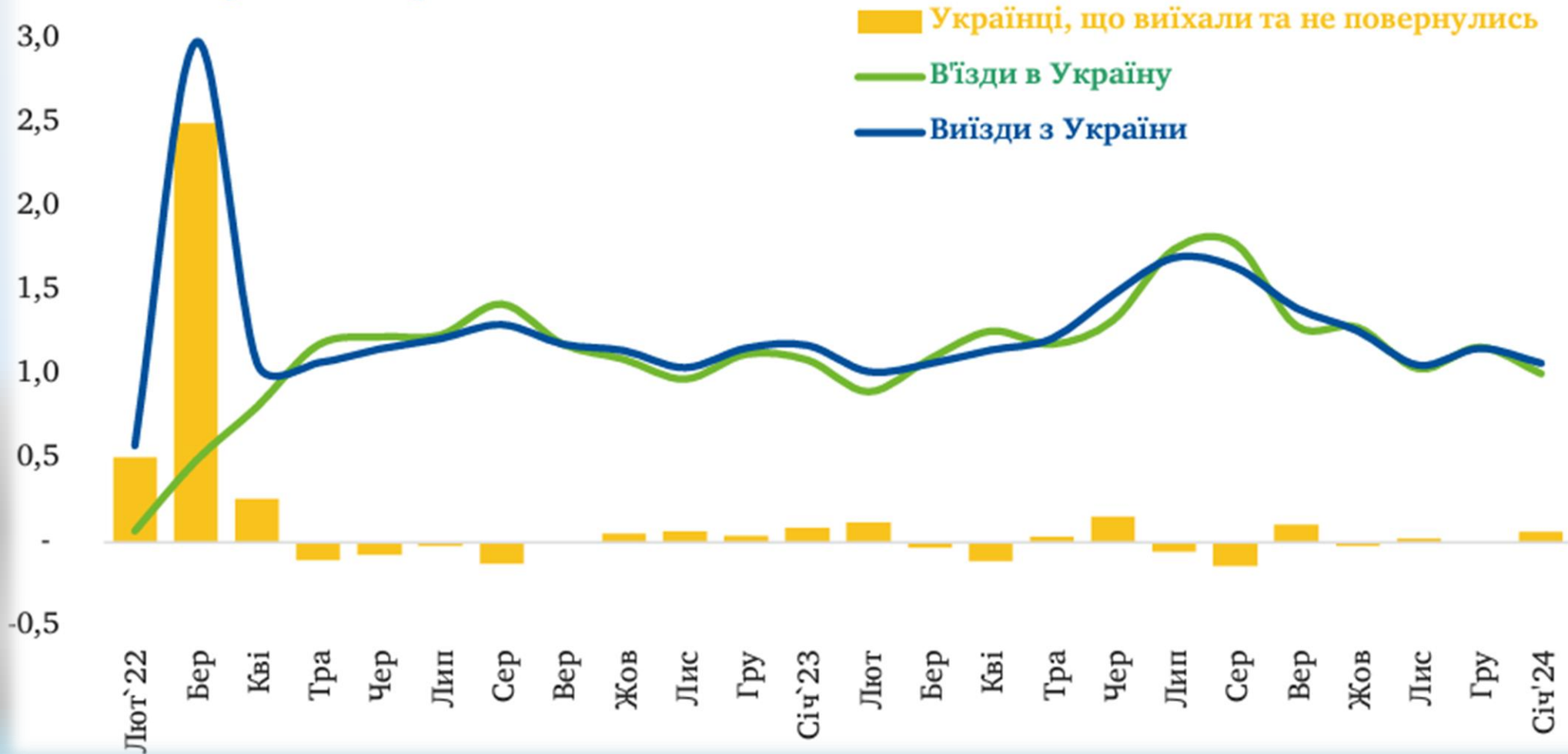
Джерело: УВКБ ООН, ДПСУ та ПСП

Примітка: «+» означає, що з України виїхало більше людей, ніж вїхало, а «-» — навпаки, що більше людей вїхало до України

ДИНАМІКА ПЕРЕТИНІВ КОРДОНУ

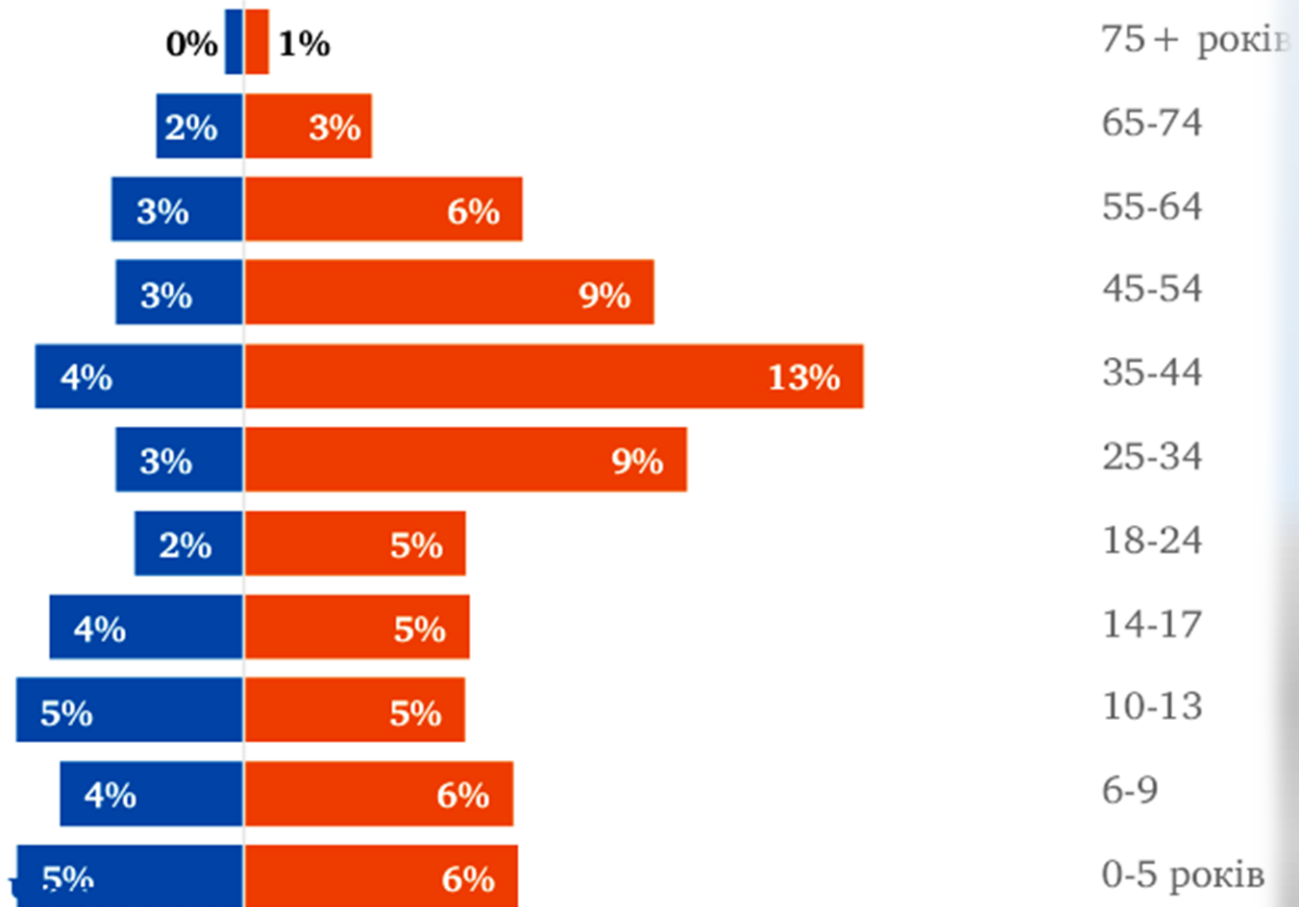
млн осіб

За кордоном залишається 3,3 млн українських біженців, які виїхали через кордон з країнами Європи

Статеві-вікова структура українських біженців, січень 2024 року

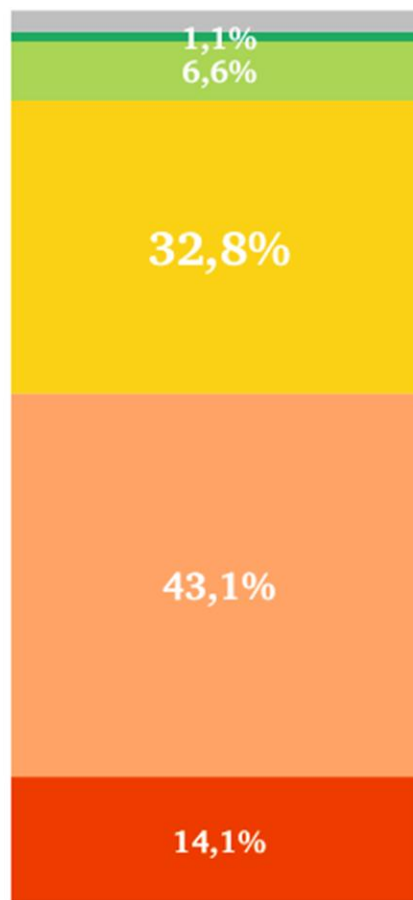
Більшість українських біженців — дорослі жінки

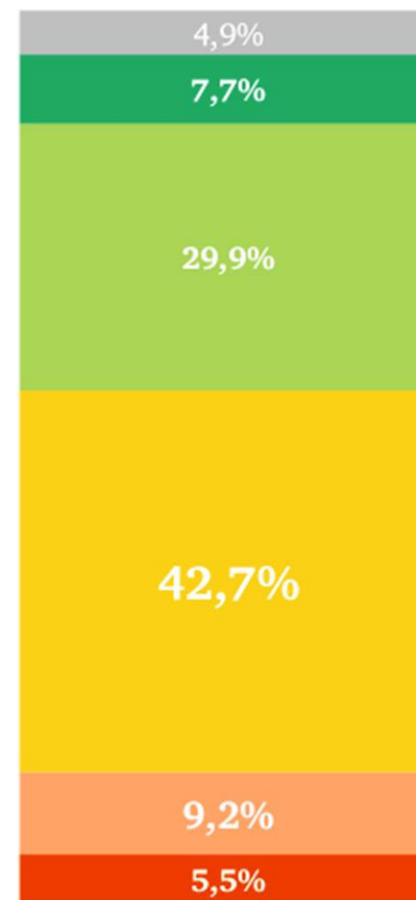
ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ БІЖЕНЦІВ ДО ВІЙНИ

- Самооцінка матеріального становища українців загалом та українських біженців до повномасштабної війни

Опитані ЦЕС біженці були більш заможними до повномасштабної війни, ніж українці загалом

Всі українці

Опитані біженці

Відмова від відповіді

Могли купити все, що потрібно, будь-коли

Вистачало на їжу, одяг та дорогі речі, але щоб купити ще дорожчі речі, треба було заощаджувати чи позичати

Вистачало на їжу та одяг, але для купівлі дорожчих речей треба було заощаджувати чи позичати

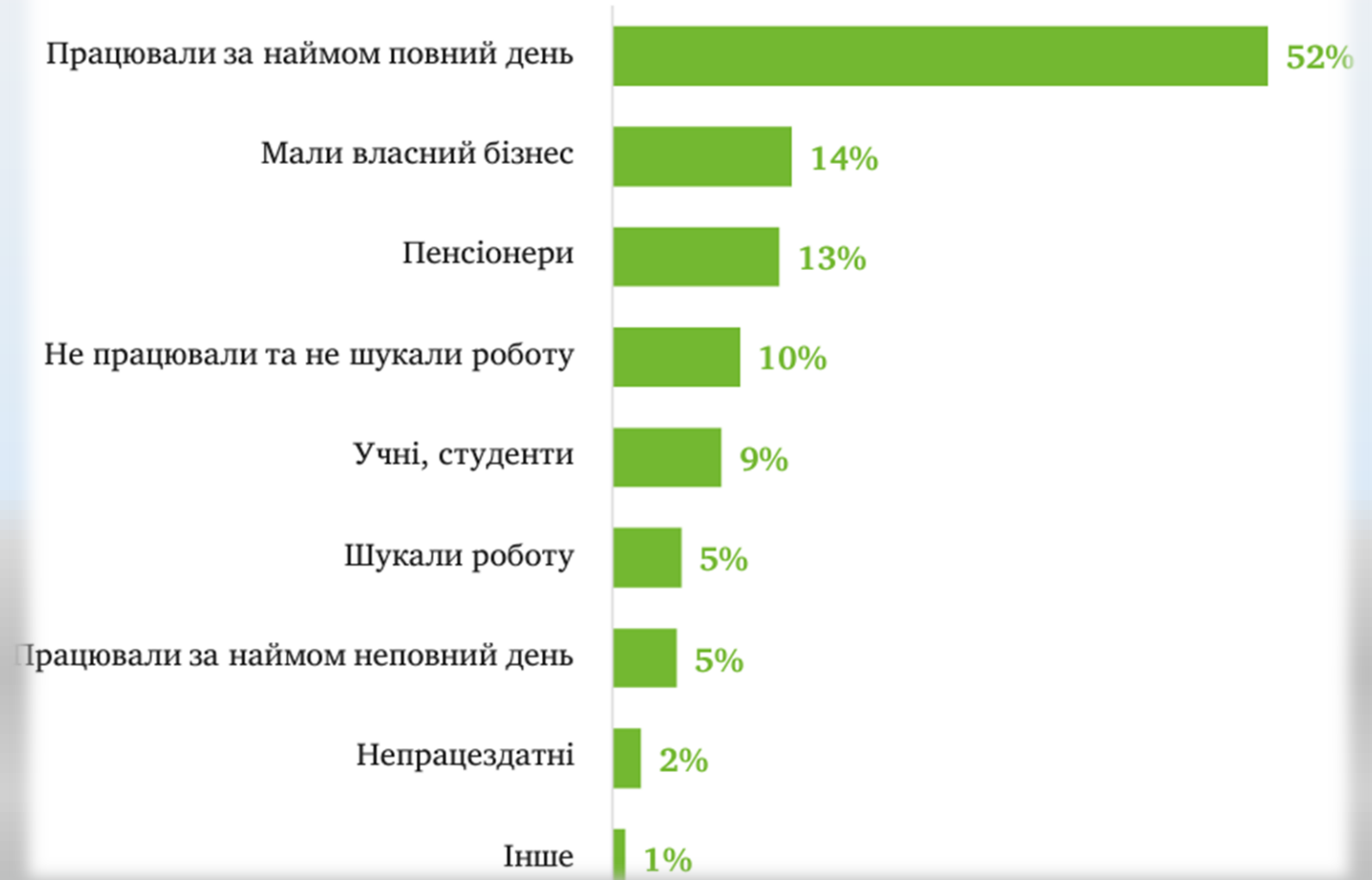
Вистачало на їжу, але на одяг треба було заощаджувати чи позичати

Економія на харчуванні

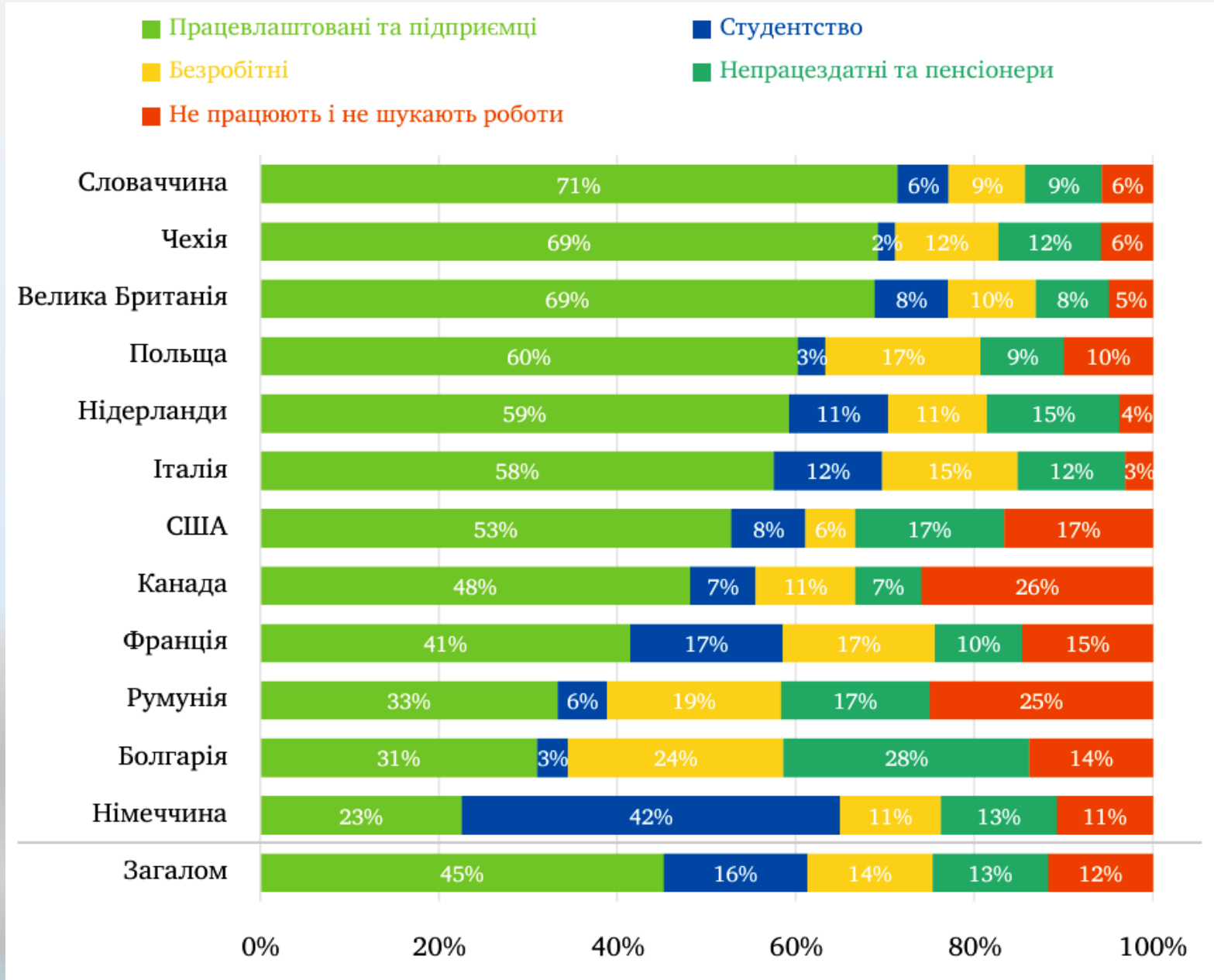

Статус зайнятості українських біженців до 24 лютого 2022 року

Більшість українських біженців до повномасштабної війни мали роботу чи власний бізнес

Статус зайнятості українців різниться залежно від країни

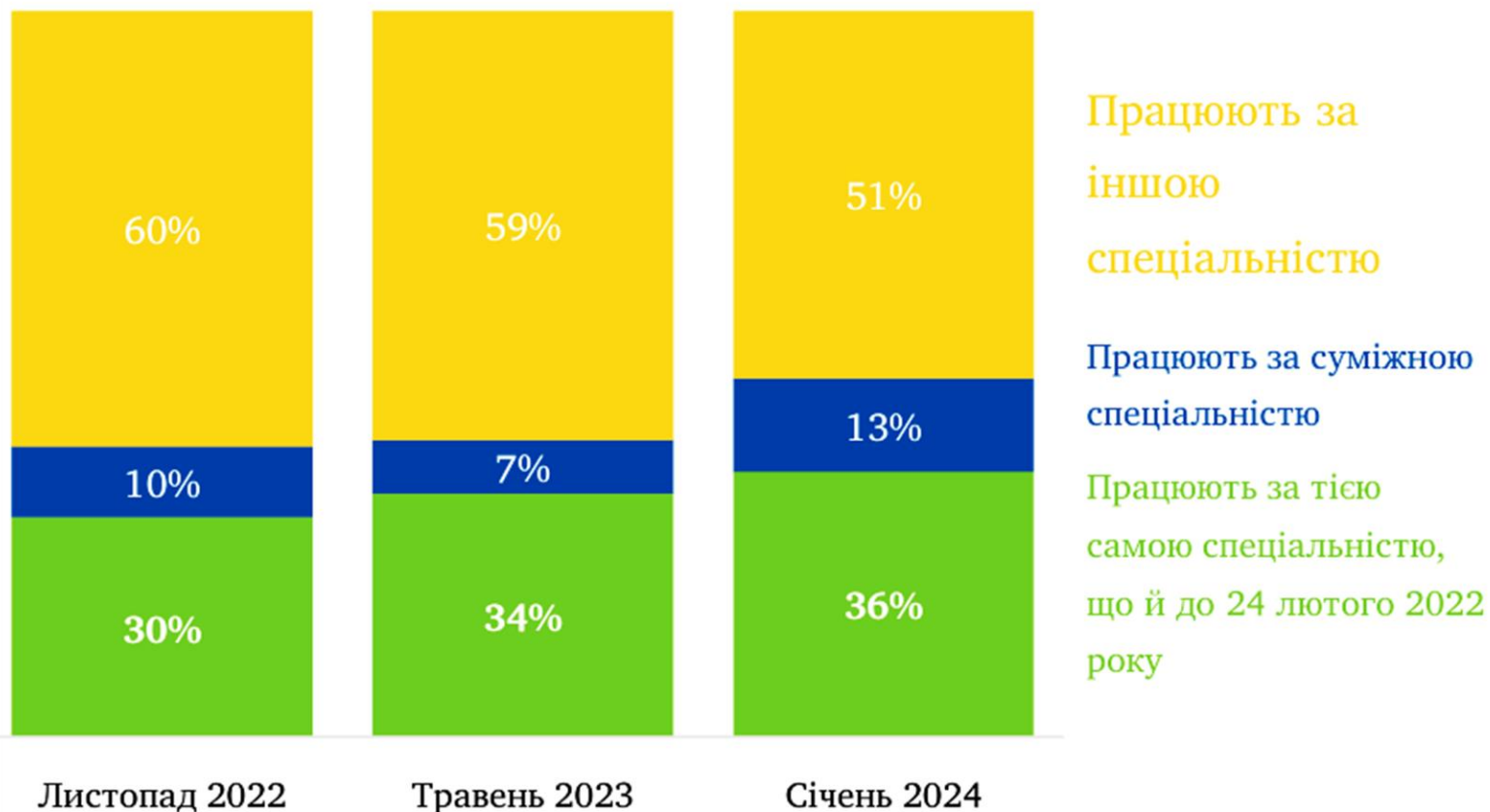
Поточний статус зайнятості українських біженців

Біженці стали активнішими на ринку праці

Відповіді
працевлаштованих
респондентів на
запитання
«Чи працюєте ви
за тією ж
спеціальністю,
що й до війни?»

Більшість працевлаштованих біженців досі працює не за своєю спеціальністю

Джерело: опитування Info Sapiens на замовлення ЦЕС, листопад-грудень 2022, квітень-травень 2023 і грудень 2023-січень 2024